

Molární zlomek a molární procenta

Vysvětlete, co vyjadřuje veličina molární zlomek:

➤ Molární zlomek x_A určité složky A ve směsi vyjadřuje podíl látkového množství složky n_A a celkového látkového množství všech složek směsi n_S .

Uveďte vzoreček pro výpočet molárního zlomku:

$$x_A = \frac{n_A}{n_S}$$

Vysvětlete význam jednotlivých symbolů ve vzorečku:

x_A → molární zlomek složky A

n_A → látkové množství složky A

n_S → celkové látkové množství všech složek směsi

PRAVIDLO pro výpočty molárního zlomku:

➤ *!!! Součet molárních zlomků všech složek každé směsi se rovná 1 !!!*

? Co je jednotkou molárního zlomku ?

➤ x_A = *bezrozměrné číslo (nemá jednotku)*

? Jak přepočítáme molární zlomek na molární procenta ?

$$\text{mol.\%} = x_A \cdot 100$$

? Co vyjadřují molární procenta určité složky ve směsi ?

➤ *Molární procenta určité složky udávají látkové množství dané složky na 100 molů směsi.*

Příklad 1:

Vypočítejte molární zlomky a molární procenta jednotlivých složek ve směsi 32 g CH₃OH a 162 g H₂O:

Zápis:

hmotnost CH₃OH: $m(\text{CH}_3\text{OH}) = 32 \text{ g}$ (složka 1)

hmotnost H₂O: $m(\text{H}_2\text{O}) = 162 \text{ g}$ (složka 2)

$M_r(\text{CH}_3\text{OH}) = 32,05$

$M_r(\text{H}_2\text{O}) = 18,02$

molární zlomek CH₃OH: $x_1 = ?$

molární zlomek H₂O: $x_2 = ?$

molární procenta CH₃OH: $\text{mol.\%}_1 = ?$

molární procenta H₂O: $\text{mol.\%}_2 = ?$

Řešení - výpočet n_1 (CH_3OH):

$$n_1 = m(\text{CH}_3\text{OH}) / M_r(\text{CH}_3\text{OH})$$

$$n_1 = 32 / 32,05$$

$$\underline{n_1} \approx \underline{1 \text{ mol}}$$

Řešení - výpočet n_2 (H_2O):

$$n_2 = m(\text{H}_2\text{O}) / M_r(\text{H}_2\text{O})$$

$$n_2 = 162 / 18,02$$

$$\underline{n_2} \approx \underline{9 \text{ mol}}$$

Řešení - výpočet n_s :

$$n_s = n_1 + n_2$$

$$\underline{n_s} = \underline{10 \text{ mol}}$$

Řešení - výpočet x_1 (CH_3OH):

$$x_1 = n_1 / n_S$$

$$x_1 = 1 / 10$$

$$\underline{x_1 = 0,1}$$

Řešení - výpočet $\text{mol.\%}_1$ (CH_3OH):

$$\text{mol.\%}_1 = x_1 \cdot 100$$

$$\text{mol.\%}_1 = 0,1 \cdot 100$$

$$\underline{\text{mol.\%}_1 = 10 \%}$$

Odpověď 1.:

Molární zlomek CH_3OH ve směsi činí 0,1 (což představuje 10 molárních procent směsi).

Řešení - výpočet x_2 (H_2O):

$$x_2 = n_2 / n_S$$

$$x_2 = 9 / 10$$

$$\underline{x_2 = 0,9}$$

Řešení - výpočet mol.%₂ (H_2O):

$$\text{mol.\%}_2 = x_2 \cdot 100$$

$$\text{mol.\%}_2 = 0,9 \cdot 100$$

$$\underline{\text{mol.\%}_2 = 90 \%}$$

Odpověď 2.:

Molární zlomek H_2O ve směsi činí 0,9 (což představuje 90 molárních procent směsi).

Literatura:

ŠRÁMEK, V., KOSINA, L. *CHEMICKÉ VÝPOČTY A REAKCE*. Úvaly u Prahy: ALBRA, 1996.